

HELYI TANTERV

FÖLDRAJZ

7.-8. OSZTÁLY

2008

FÖLDRAJZ

7-8. évfolyam

Célok és feladatok:

A Földünk-környezetünk műveltségi terület megismerteti a tanulókat a szűkebb és tágabb környezet természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőivel, folyamataival. Elősegíti, hogy reális kép alakuljon ki bennük nemzeti értékeinkről, a magyarság világban elfoglalt helyéről, hazánk kedvező és kedvezőtlen természeti, társadalmi-gazdasági adottságairól, jellemző társadalmi-gazdasági folyamatairól, valamint az európai integrációban betöltött szerepéről. Megismerteti a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetben való tájékozódás, eligazodás alapvető eszközeit és módszereit. A földünk-környezetünk műveltségi terület tartalmainak feldolgozása során fejlődik a tanulók földrajzi-környezeti gondolkodása, helyi, regionális és globális szemlélete. Megértik, hogy a természet egységes egész, a Föld egységes, de állandóan változó rendszer, amelyben az ember természeti és társadalmi lényként él, és ez megköveteli az erőforrásokkal való ésszerű gazdálkodást. Fokozatosan kialakulhat a tanulók felelős magatartása a szűkebb és tágabb természeti, illetve társadalmi környezet iránt. Az Európai

Unió, valamint a távoli országok természeti és társadalmi-gazdasági sajátosságainak bemutatásával hozzájárul az eltérő kultúrák megismerése iránti igény, a nyitott és befogadó magatartás, illetve szemléletmód kialakulásához. A tanítási-tanulási folyamat kiemelt célja a folyamatos önképzés iránti igény, valamint az élethosszig tartó tanulás képességének kialakítása.

Általános fejlesztési feladatok

Ebben a képzési szakaszban általános fejlesztési feladat, hogy a tanulók tanári iránymutatás segítségével legyenek képesek felismerni a lakókörnyezetüket jellemző természeti és ember alkotta képződményeket, továbbá az élő és élettelen természet, a benne elhelyezkedő társadalom kisebb csoportjainak fontosabb környezeti jelenségeit, kölcsönhatásait. A tanulóban tudatosuljon a társadalom szerepe és felelőssége a környezeti értékek megóvásában. Váljon egyértelművé a társadalom tagjainak egyenrangúsága, amit az eltérő emberi kultúra és a különböző értékrendek megismerése segíthet elő. Alakuljon ki a földrajzi környezet, elsősorban a Kárpát-medence tájai, az ott élők életmódja iránti kíváncsiság és a tárgyhoz kapcsolódó alapkészségek mellett a földrajzi környezetben és a gyakorlati életben való eligazodási képesség is fejlődjön.

A következő képzési szakaszban általános fejlesztési feladat, hogy a tanulók tanári közreműködéssel legyenek képesek felismerni az egyes kontinensekre és Magyarországra jellemző legfontosabb természeti és ember alkotta képződményeket, továbbá az élő és élettelen természet és a benne elhelyezkedő társadalom legfontosabb környezeti jelenségeit, kölcsönhatásait.

A tanuló érzékelje a társadalom szerepét és felelősségét a környezeti értékek megóvásában, tudatosuljon benne az emberi faj egyenrangúsága. Fejlődjön a tanulók földrajzi tudásának gyarapítása iránti igény és a tárgyhoz kapcsolódó alapkészségek mellett a földrajzi környezetben és a gyakorlati életben való eligazodási képességük is érje el a korosztálytól elvárható szintet.

Ismeretszerzés, feldolgozás és alkalmazás

Legyenek képesek a tanulók a természet jelenségeit és folyamatait észrevenni és azokat megfigyelni.

Tudjanak egyszerű megfigyeléseket, méréseket és vizsgálatokat végezni földrajzi környezetükben. Ismerjék és tudják használni a mindennapi életben előforduló megfigyelésekhez, vizsgálatokhoz, mérésekhez szükséges eszközöket. Szerezzenek gyakorlottságot a mindennapi életben előforduló mérésekben, ezeket projektmódszer segítségével is képesek legyenek elvégezni. Tudják a különböző természeti jelenségeket összehasonlítani, csoportosítani, azokat változásukban, fejlődésükben bemutatni. Megfigyeléseiket, tapasztalataikat, szerzett információikat szóban és írásban legyenek képesek megfogalmazni, azokból szükség szerint modell alkotásra alapot adó következtetéseket levonni. A lényegkiemelésre való törekvés mellett ismerjék és használják helyesen a tanult természettudományos szakkifejezéseket.

Vegyék észre a valóság és annak képi ábrázolása közti kapcsolatot. Tudják a kevésbé bonyolult szöveges és képi információkat értelmezni. Tudjanak a térképen tájékozódni, egyszerű térkép-vázlatot készíteni. Legyenek képesek tájékozódni természettudományi lexikonokban, enciklopédiákban, atlaszokban. Értsék az életkoruknak megfelelő természettudományos ismeretterjesztő könyvek, cikkek, televízió-műsorok, video filmek információit. Tudatosuljon bennük, hogy környezetük állapota saját egészségükre is hatással van. Igényeljék az egészséges életkörülményeket, és tudják, hogy ezt saját környezetükben hogyan alakíthatják ki. Ismereteik és tapasztalataik alapján figyeljenek arra, hogy felelősek a természet jövőjéért, fenntarthatóságáért. Becsüeljék meg környezetük értékeit, alakuljon ki pozitív attitűdjük a földrajzi környezet esztétikai és gazdasági értékei iránt.

Tudjanak a tanulók pontos megfigyeléseket végezni, önállóan vizsgálandni a föld- és környezettudományok megfelelő szempontjai szerint. Vizsgálataik, megfigyeléseik alapján legyenek képesek véleményt alkotni a vizsgálat, megfigyelés tárgyáról. Tudjanak eligazodni és tájékozódni a különböző információs anyagokban (természettudományi lexikonokban, enciklopédiákban, atlaszokban, televíziós és videofilmekben, a világhálón és számítógépes adathordozón található anyagokon stb.) és ezek gyűjteményeiben (könyvtárakban, múzeumokban).

Legyenek képesek megfigyeléseiket, ismereteiket szabatosan, pontos szakkifejezéseket használva szóban és írásban megfogalmazni, térkép- és egyéb vázlatrajzzal illusztrálni, elemezni és értékelni.

Tudják a környezetükben lejátszódó eseményeket, jelenségeket bemutatni, reálisan értékelni és indokolni. Lássák be, hogy a tények bemutatásakor néha szubjektív elemek is érvényesülnek az érdekek ütközése következtében. Ezért legyenek képesek mérlegelni a legfontosabb információforrásból szerzett információkat, és tudjon azokból reális következtetéseket levonni.

Tájékozódás, tájékozottság a földrajzi térben

Ismerjék a tanulók a világtájakat, tudják azokat felismerni a valóságban és a térképen. Tudjanak tájékozódni a lakóhelyükön és annak környékén. Ismerjék Magyarországon belül lakóhelyük, Európán belül Magyarország elhelyezkedését, legyen rálátásuk a magyarságnak a határainkon túl való elhelyezkedésére. Tudják olvasni a domborzati földrajzi térképet. Legyen képzetük a térkép és a valóság kapcsolatáról, értsék az ábrázolás korlátait. Legyen helyes képzetük a környezet elemeinek méretéről, a számszerűen kifejezhető adatok nagyságrendjéről, különösen a földrajzi objektumok egymástól lévő távolságáról. Ismerjék a földrajzi térben való eligazodáshoz nélkülözhetetlen topográfiai alapfogalmakat.

Ismerjék fel a tanulók a leggyakoribb ásványokat, kőzeteket, nyersanyagokat, energiahordozókat, talajokat, valamint a víz és a levegő anyagait a jellemző tulajdonságaik alapján. Legyen áttekintésük az ember gazdasági tevékenységét meghatározó természeti, társadalmi és gazdasági környezet tényezőiről, továbbá a környezetet károsító szennyező anyagokról és azok forrásairól.

Tudják, hogyan csökkenthető vagy szüntethető meg a károsító hatásuk.

Tájékozódás, tájékozottság az időben

Ismerjék a tanulók a napszakok és az évszakok változását és a változások okát. Ismerjék az időszámítás csillagászati alapjait és tudják azokat alkalmazni. Legyenek képesek az időben elhelyezni a Föld és szféráinak kialakulását, a Föld történetének jelentősebb korszakait. Tudják érzékelni és érzékeltetni a földtörténeti és evolúciós folyamatok időtartamának nagyságrendi eltéréseit.

Biztonsággal tudják használni a tanulók a földtani, a domborzati és a tematikus földrajzi térképeket.

Értsék a térkép és a valóság kapcsolatát, az ábrázolás korlátait. Legyenek helyes képzeik a környezet elemeinek méreteiről, a számszerűen kifejezhető adatok nagyságrendjéről.

Tegyenek szert általános tájékozottságról Magyarország és a Magyarországgal szomszédos országok, továbbá Európa országainak természeti és társadalomföldrajzi jellemzőiben.

Szerezzenek általános tájékozottságot a távolabbi országokról: India, Japán, Kína, Amerikai Egyesült Államok, egy közel-keleti, egy afrikai és egy latin-amerikai ország. Ismerjék a földrajzi térben való eligazodáshoz nélkülözhetetlen topográfiai fogalmakat.

Tájékozódás, tájékozottság a környezet anyagairól

Legyenek képesek a tanulók felismerni a természetben leggyakrabban előforduló ásványokat, kőzeteket, nyersanyagokat és energiahordozókat, talajokat, továbbá a víz és a levegő anyagait jellemző tulajdonságaik alapján, tudják azokat nagyobb csoportokba rendezni. Ismerjék a környezetet károsító leggyakoribb szennyező anyagokat és azok forrásait. Tudják, hogy hogyan csökkenthető vagy szüntethető meg ezen anyagok károsító hatása.

Ismerjék a tanulók a zónaidő használatának elméleti alapjait és a mindennapi életben betöltött szerepét. Tanuljanak meg - a meglévő matematikai és csillagászati ismereteikre támaszkodva - helyi időszámítással kapcsolatos problémákat megoldani. Legyenek tisztában a vizsgált terület, régió legfontosabb társadalmi és gazdasági folyamatainak és változásainak időbeli elhelyezésével.

Biztonsággal igazodjanak el a földtörténeti korokban, érzékeljék a földtörténet és a társadalomtörténet időintervallumában meglévő különbségeket.

Tájékozódás, tájékozottság a környezet kölcsönhatásaiban

Érzékeljék a tanulók a környezetükben lezajló változásokat, mint természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit. A technikai fejlődés szerepének felismerésével összefüggésben ismerjék a megújuló és a meg nem újuló energiahordozókat, ezzel összefüggésben halljanak az energiatermelő és -fogyasztó folyamatok rövid- és hosszú távú következményeiről a természeti és a társadalmi környezetben. Tudják értelmezni környezetük természeti és társadalmi jellemzőinek összefüggéseit és kölcsönhatásait. Értsék, hogy a természeti környezet hogyan hatott a történelmi események kimenetelére, hogyan befolyásolja általában a társadalmi- gazdasági életét. Ismerjék a gazdasági élet jelenségeinek összefüggéseit, kölcsönhatásait.

Ismerjék meg az emberi tevékenységek okozta alapvető környezetkárosító folyamatokat, azok megelőzésének és megszüntetésének lehetőségeit. Tudják, hogy az emberek sok tekintetben különböznek egymástól, de emberi mivoltában mindenki egyenrangú.

Tudják érzékelni és értékelni a tanulók a környezetben lezajló változásokat, mint természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit. Ismerjék a megújuló és a meg nem újuló energiahordozókat, ezzel összefüggésben lássák az energiatermelő és fogyasztó folyamatok rövid- és hosszútávú következményeit a természeti és a társadalmi környezetben. Tudják értelmezni az egyes tájak, országok, kontinensek természeti és társadalmi jellemzőinek összefüggéseit

és kölcsönhatásait. Értsék, hogy a természeti környezet hogyan hatott a történelmi események kimenetelére, hogyan befolyásolja az egyes országok társadalmi-gazdasági életét. Ismerjék a gazdasági élet jelenségeinek összefüggéseit, kölcsönhatásait. Értsék, hogy a társadalmi- gazdasági élet eseményei hogyan hatnak az egyes országok fejlődésére. Ismerjék meg az emberi tevékenységek okozta környezetkárosító folyamatokat, azok megelőzésének és megszüntetésének lehetőségeit. Értsék meg, hogy a népek természeti és gazdasági körülményei, hagyományai meghatározzák gondolkodásmódjukat, gazdasági helyzetüket, világszemléletüket.

Tudják, hogy az emberek sok tekintetben különböznek egymástól, de emberi mivoltában mindenki egyenrangú.

Tájékozódás, tájékozottság hazai földrajzi-környezeti kérdésekben

Alakuljon ki a tanulóknál a hazai tájhoz, a természeti és a társadalmi értékeinkhez való kötődés.

Ismerjék meg a természeti tényezőknek a társadalom elhelyezkedésében, hagyományaiban, településeiben, gazdasági életében megnyilvánuló hatásait és földrajzi összefüggéseit. A lakókörnyezetük földjének megismerése, a hazai nagy tájakra jellemző természeti, társadalmi, gazdasági értékek áttekintése, rögzítése, a hazához való kötődés megerősítése. A tanulók érdeklődésének felkeltése a magyar utazók, tudósok, szakemberek a Föld felfedezésében és megismerésében játszott szerepéről. A tanulók legyenek képesek tájékozódni a lakókörnyezetük védett természeti, kulturális és gazdaságtörténelmi értékei felől, ismerjék fel a környezeti problémák helyi vonatkozásait.

Alakuljon ki a tanulóknál a hazai tájhoz, a természeti és a társadalmi értékeinkhez való kötődés.

Ismerjék meg a természeti tényezőknek a Kárpát-medence népei elhelyezkedésében, hagyományaiban, településeiben, gazdasági életében megnyilvánuló hatásait és földrajzi összefüggéseit.

A Kárpát-medence, azon belül Magyarország földjének megismerése, a hazai nagy tájakra jellemző természeti, társadalmi, gazdasági értékek feldolgozása, rögzítése, a hazához való kötődés megerősítése. A magyar társadalom és gazdaság nemzetközi kapcsolatrendszerének megismerése. A tanulók érdeklődésének felkeltése a magyar utazók, tudósok, szakemberek a Föld felfedezésében és megismerésében játszott szerepéről. A tanulók legyenek képesek tájékozódni Magyarország védett természeti, kulturális és gazdaságtörténelmi értékei felől, ismerjék fel a globális és regionális környezeti problémák hazai vonatkozásait.

Tájékozódás, tájékozottság regionális és globális földrajzi-környezeti kérdésekben

Ismerjék fel a Kárpát-medence, azon belül Magyarország alapvető regionális sajátosságait. Legyenek képesek a földrajzi övezetesség megnyilvánulásait felismerni. Lássák be, hogy a természet egységes egész, a Föld egységes rendszer, melyben az ember természeti és társadalmi lényként él. Tudatosuljon bennünk, hogy a földi rendszer működését károsan befolyásoló társadalmi és egyéni cselekedetek visszahatnak az ember életére, végső soron saját létét veszélyeztetve. Legyenek tájékozottak abban, hogy hogyan kerülhetjük el a legsúlyosabb környezeti veszélyeket. Lássák be, hogy a környezet károsodása-károsítása nem ismer országhatárokat, a környezeti károk megakadályozására nemzetközi összefogásra van szükség.

Ismerjék meg a természetvédelem alapvető céljait, legyen áttekintésük nemzeti parkjainkról és legfontosabb természeti értékeinkről. Ismerjék meg a környezetkárosodások megelőzésének lakókörnyezetükben érvényesíthető lehetséges főbb módjait.

Ismerjék fel a kontinensek, tájak, országok regionális sajátosságait, különbségeit, rendszerét. Az egyes kontinensek példáján keresztül legyenek képesek a földrajzi övezetesség megnyilvánulásait felismerni, e mellett térben és időben is érzékeljék a természeti környezet és a gazdaság összefüggéseit. Értsék meg, hogy a természet egységes egész, a Föld egységes rendszer, melyben az ember természeti és társadalmi lényként él. Lássák be, hogy a földi rendszer működését károsan befolyásoló társadalmi és egyéni cselekedetek visszahatnak az ember életére, végső soron saját létét veszélyeztetve. Legyenek tájékozottak abban, hogy hogyan kerülhetjük el a legsúlyosabb környezeti veszélyeket. Lássák be, hogy a környezet károsodása károsítása nem ismer országhatárokat, a környezeti károk megakadályozására nemzetközi összefogásra van szükség. Ismerjék meg a természetvédelem alapvető céljait, nemzeti parkjainkat és természeti értékeinket.

Ismerjék meg a környezetkárosodások megelőzésének elveit, főbb módjait, illetve a károsodott tájak természetes állapotának visszaállítási lehetőségeit és korlátait.

Tájékozottság a természettudományos megismerésről, a természettudományi fejlődésről

Tudatosuljon a tanulóknak, hogy a természetről szerzett ismereteinket megfigyelések, vizsgálódás, kísérletezés, mérés útján szerezzük meg. Legyenek tájékozottak arról, hogy a természettel kapcsolatos ismereteiket természettudományos könyvek, cikkek olvasása, televízió- és rádióműsorok, videofelvételek hallgatása, nézése révén is fejleszthetik. Legyenek tájékozottak arról, hogy a természettudomány - más tudományok mellett - meghatározó szerepet töltött be az emberiség problémáinak megoldásában és az életfeltételek javításában.

Értékeljék, tiszteljék a természettudósok munkásságát, felfedezéseiket, kutatási eredményeiket. Tudják, hogy a földrajztudomány a természeti és társadalmi jelenségek, folyamatok környezetünkre gyakorolt kölcsönhatásait és térbeli elterjedésüket vizsgálja, azonban ezek megértéséhez elengedhetetlenek a széleskörű természettudományos ismeretek.

Tudatosuljon a tanulóknak, hogy a természetről szerzett ismereteinket megfigyelések, vizsgálódás, kísérletezés, mérés útján szerezzük meg. Legyenek tájékozottak arról, hogy a természettel kapcsolatos ismereteiket természettudományos könyvek, cikkek olvasása, televízió- és rádióműsorok, videofelvételek hallgatása, nézése révén is fejleszthetik. Legyenek tájékozottak arról, hogy a természettudomány - más tudományok mellett - meghatározó szerepet töltött be az emberiség problémáinak megoldásában és az életfeltételek javításában.

Értékeljék, tiszteljék a természettudósok munkásságát, felfedezéseiket, kutatási eredményeiket. Tudják, hogy a földrajztudomány a természeti és társadalmi jelenségek, folyamatok környezetünkre gyakorolt kölcsönhatásait és térbeli elterjedésüket vizsgálja, azonban ezek megértéséhez elengedhetetlenek a széleskörű természettudományos ismeretek.

7. évfolyam

Évi óraszám: 55.óra

A földrajz tanulásának céljai

A kontinensek (Afrika, Amerika, Ausztrália, Ázsia) természeti földrajzának megismerése. Válgják képessé a kontinensek helyének, felszíni formáinak, nagy tájainak leolvasására a térképről.

Legyen képes a térkép jeleinek segítségével megállapítani a kontinensek felszíni formáit. Végezzen összehasonlító elemzést a kontinensek természeti és gazdasági földrajzáról. Vonjon le következtetést az éghajlati viszonyokra és a mezőgazdasági, valamint az ipari tevékenységekre.

Belépő tevékenységek:

Év eleji diagnosztikus felmérőlap kitöltése a diákokkal. Földtörténeti korszakok összehasonlítása a történelem nagy korszakainak hosszával és idejével. Térképvázlat készítése ősmasszívumokról és hegységrendszerekről. Rövid olvasmányok, kiselőadások formájában dolgozzuk fel az anyagot. Éghajlati diagramm elemzése. Videó és képek segítségével bemutatni egy-egy földrajzi területet. Ország-névjegy készítése. Kiselőadások a kontinensek felfedezéséről. Ásványkincsek jellemzése és jelölése térképvázlaton. Topográfiai feladatok. Gyűjtés, rajzolás: a tanult országokról. Eltérő adottságú területek összehasonlítása. Érvek-ellenérvek az Európai Unió mellett és ellen. Versenyfeladatok az atlaszban.

TÉMAKÖRÖK TARTALMAK

A földtörténet eseményei Földtörténet időbeli eseményei, hegységképződések

Európán kívüli földrészek Afrika, Ausztrália, a sarkvidékek kialakulása, mai felszíne, éghajlata. Afrika, Ausztrália mezőgazdasága, ipara. Arab világ, Dél-afrikai Köztársaság.

Amerika kialakulása és felszíne, éghajlati övezetek. Amerikai egyesült Államok, Kanada mezőgazdasága, ipara. Latin-Amerika országai.

Ázsia kialakulása, felszíne, éghajlata. Kína, Japán.

Délkelet-Ázsia újonnan iparosodott országai. A túlnépesedett India. Délnyugat-Ázsia.

Európa és Oroszország Európa születése, felszíne, fekvése, felosztása.

Földrajzi övezetek Európában. Észak-és Nyugat-

Európa természeti-társadalmi képe és országai.

Dél-és Délkelet-Európa természeti-társadalmi képe és országai. Kelet-Európa és Oroszország természeti- társadalmi képe és országai.

A továbbhaladás feltételei

A kontinensek Afrika, Amerika, Ausztrália, Ázsia, Európa természeti földrajzát jellemezni a térkép segítségével. Állapítsa meg vaktérkép segítségével a kontinensek helyét. Olvassa le a kontinensek felszíni formáit, nagy tájait. Állapítsa meg a térkép jeleinek segítségével a kontinensek felszíni formáit. Összehasonlító elemzést végezni a kontinensek természeti és gazdaság földrajzáról. Vonjon le következtetést az éghajlati viszonyokra és a mezőgazdasági, valamint az ipari tevékenységekre.

8. évfolyam

Évi óraszám: 55. óra

A földrajz tanulásának céljai

Európa regionális földrajzának (Nyugat-Európa, Észak-Európa, Dél-Európa, Kelet-Európa, Közép-Európa) megismerése. Válgék képessé Európa régiói helyének, felszíni formáinak, nagy tájainak leolvasására a térképről. Legyen képes a térkép jeleinek segítségével megállapítani a régiók felszíni formáit. Végezzen összehasonlító elemzést a régiók természeti és gazdasági földrajzáról. Vonjon le következtetést az éghajlati viszonyokra és a mezőgazdasági, valamint az ipari tevékenységekre. Magyarország regionális földrajzának megismerése. Válgék képessé Magyarország régiói helyének, felszíni formáinak, nagy tájainak leolvasására a térképről.

Legyen képes a térkép jeleinek segítségével megállapítani a régiók felszíni formáit.

Végezzen összehasonlító elemzést a régiók természeti és gazdasági földrajzáról. Vonjon le következtetést az éghajlati viszonyokra és a mezőgazdasági, valamint az ipari tevékenységekre

Belépő tevékenységek

A különböző tartalmú földrajzi térképeken közölt információk felhasználása a kontinensek, illetve az egyes országok természetföldrajzi és társadalmi-gazdasági megismeréséhez.

Kontúrtérképes feladatok. Az időjárási jelenségek felismerése időjárási térképek alapján. Az éghajlat jellemzőinek felismerése diagramokon, és következtetések levonása az adatokból. Folyamatábrák használata a földtörténeti események, a felszínfejlődés és következményeik feltárásához

A gazdasági élet ágazatainak, ágainak szerepe és változási tendenciáinak bemutatása statisztikai adatok feldolgozásával, forráselemzéssel, esetmegbeszéléssel. A Kárpát-medence népeinek és hagyományainak, a tájak eltérő földrajzi jellemzőinek bemutatása szemelvények alapján.

Információk gyűjtése egyéni és csoportmunkában társadalmi-gazdasági jelenségekről, folyamatokról statisztikák, tömegkommunikációs források, Internet felhasználásával. Tanulói beszámolók önállóan gyűjtött információk alapján hazánk és az Európai Unió kapcsolatáról.

Tanulói kiselőadás a különböző tájak népszokásairól, hagyományairól könyvtári kutatómunka alapján.

Terméklisták összeállítása Magyarország legfontosabb termékeiből és kiviteli cikkeiből.

Tablő, illetve riport készítése hazánk védett természeti és kulturális értékeivel, idegenforgalmi vonzerejével kapcsolatban.

TÉMAKÖRÖK TARTALMAK

Közép-Európa tájainak és országainak

természet- és társadalomföldrajza Közép-Európa általános földrajzi képe. A közép európai-sík- és rögvidék természeti adottságai és gazdasági feltételei. A középhegységek és a feltöltött alföldek, mint tipikus tájak. Németország szerepe az európai gazdaságban. Csehország és

Lengyelország földrajzi adottságai. Közép-Európa magashegyvidékei: az Alpok és a Kárpátok. Az alpi országok: Ausztria, Szlovénia. A kárpáti országok: Szlovákia, Románia földrajzi jellemzése.

A Kárpát-medence természet és társadalomföldrajza

A Kárpát-medence földtani szerkezete és természetföldrajzi képe. A magyarság a Kárpát medencében. A társadalmi-gazdasági élet változásai és mai földrajzi vonásai.

Természeti adottságok és lehetőségek Magyarország tájain

Hazánk földrajzi fekvése, helyzete a Kárpát medencében és Európában. Magyarország felszíne, domborzata.

Természeti adottságaink és természeti erőforrásaink. Hazánk népességföldrajzi jellemzői, népesedési folyamatai. A magyar nép tájtörténeti tagolódása, etnikai csoportok, nemzetiségek. A földrajzi környezet hatása a gazdálkodásra, a településekre és az életmódra. A gazdaságtelepítő tényezői, általános vonásai, területi különbségei, szerkezeti átalakulása. Településtípusok, településhálózat és infrastruktúra Magyarországon.

A hazai tájtypusok (alföldi, dombsági és középhegyvidéki tájak) földrajzi jellemzése. A tájak természeti erőforrásai, természetföldrajzi és társadalmi-gazdasági jellemzőik. Hazánk tájainak idegenforgalmi, környezeti értékei, állapota és védelme. Hazánk nemzetközi kapcsolatai. Budapest földrajza. Régióink földrajza

A továbbhaladás feltételei

Európa régióinak természeti földrajzát jellemezni a térkép segítségével. Állapítsa meg vaktérkép segítségével Európa régióinak kontinensek helyét. Olvassa le az európai régiók felszíni formáit, nagy tájait. Állapítsa meg a térkép jeleinek segítségével az európai régiók felszíni formáit. Összehasonlító elemzést végezni az európai régiók természeti és gazdasági földrajzáról.

Vonjon le következtetést az éghajlati viszonyokra és a mezőgazdasági, valamint az ipari tevékenységekre. Magyarország régióinak természeti földrajzát jellemezni a térkép segítségével.

Állapítsa meg vaktérkép segítségével Magyarország régióinak kontinensek helyét. Olvassa le a magyarországi régiók felszíni formáit, nagy tájait. Állapítsa meg a térkép jeleinek segítségével a magyarországi régiók felszíni formáit. Összehasonlító elemzést végezni a magyarországi régiók természeti és gazdasági földrajzáról. Vonjon le következtetést az éghajlati viszonyokra és a mezőgazdasági, valamint az ipari tevékenységekre

KULCSKOMPETENCIÁK

Az iskolai műveltség – ezen belül a biológiai műveltség – tartalmát alapvetően a társadalmi elvárások, a gazdaság, a versenyképesség igényei, és a globalizáció kihívásai határozzák meg. Az Európai Unió országaiban meghatározták a kulcskompetenciákat és ezek iskolai fejlesztési lehetőségeit. A kulcskompetenciák birtoklása, tartalmuknál fogva biztosítják valamennyi polgárnak a gyors és hatékony alkalmazkodást a világhoz.

A kulcskompetenciákra minden egyénnek szüksége van, ezért az iskolai műveltség tartalmának meghatározásakor a kulcskompetenciákból kell kiindulni. Ezek jelentik a személyes boldogulás, a társadalmi beilleszkedés, a sikeres munkavégzés alapjait. Mindegyik egyformán fontos, azonos módon járul hozzá a sikeres élethez, a tudás alapú társadalomhoz.

A kulcskompetenciák részletes kifejtését és a hozzá rendelt tananyagot a tanterv „Fejlesztési célok” része tartalmazza.

Anyanyelvi kommunikáció

A földrajz tanításában az alábbi konkrét lehetőségek adódnak a fejlesztésére:

- tanórákon a tények, fogalmak, vélemények megfogalmazása más kultúrájú népek szokásaival, életmódjával kapcsolatban, tájak, országok, gazdasági folyamatok bemutatásával fejlődik a tanulók kifejezőkészsége szövegalkotási képessége

- a tananyag feldolgozása során **bővül az általános és speciális** (a természettudományos megismerés során kialakuló) **szókincsük, fejlődik szóbeli és írásbeli kommunikációs képességük**

- a földrajz művelődési anyaga lehetőséget biztosít, hogy ismeretterjesztő irodalomból, digitális információhordozókból gyakoroltassuk a tananyaghoz kapcsolódó **leírások, képek, ábrák** szempontok szerinti összegyűjtését, azok **feldolgozását** és értékelését.

Matematikai kompetencia

Számos lehetőség adódik, pl. a térképeken való mérések, becslések elvégzésére, éghajlati *grafikonok*, gazdasági táblázatok számadatainak *elemzésére* az egyes országok, kontinensek területét, népességszámát, gazdasági fejlettségének mutatóit bemutató táblázatok számadataiban való tájékozódásra, azokkal való becslések és számítás végzésére.

A természettudományokhoz és azok alkalmazásához kapcsolódó kompetenciák

A **természettudományos szemléletet és gondolkodásmód** megalapozása a természeti, ill. a gazdasági-társadalmi folyamatok kölcsönhatásainak bemutatásával és értelmezésével

A kompetencia fejlesztése során olyan ismeretek, képességek, készségek kialakítása is szükséges, amelyek birtokában a tanulók **magyarázatokat tudnak adni** a természeti folyamatokról értelmezni tudnak társadalmi folyamatokat.

Az egyes országok eltérő természeti adottságaiból adódó termelési technológiák megismerése által a műszaki kompetencia fejlesztésére van lehetőség. A tantárgy jellegéből számos lehetőség van a környezettudatosság fejlesztésére, környezetvédelmi kérdések, globális környezeti problémák, alternatív energiatermelési módok megismerése kapcsán

Digitális kompetencia

A földrajz tanítása-tanulása számos lehetőséget nyújt a digitális kompetencia fejlesztésére. El kell érni, hogy a tanulók **legyenek képesek** a digitális eszközöket (számítógép, tv, fényképezőgép, kamera, digitális táblák) tanári segítséggel **használni és a művelődési anyaghoz kapcsolódó információkat összegyűjteni**, ill. ismeretforrásként tanári segítséggel, majd egyre nagyobb önállósággal felhasználni.

A hatékony, önálló tanulás

A földrajz tanítása-tanulása – a többi tantárgyhoz hasonlóan – fejleszti a hatékony és az önálló tanuláshoz szükséges alapképességeket (írás, olvasás, szövegértés, lényegkiemelés, informatikai eszközök használata), amelyekre az új ismeretek elsajátítása, feldolgozása épül.

A tanórákon fejleszteni kell az **önálló tanuláshoz** (tanulási stratégiák kidolgozása, motiváció, a figyelem, kitartás, nehézségek leküzdése, a saját munkájuk értékelése) és a **közös** (páros vagy csoport) **munkához szükséges képességeket** (együttműködés, feladatmegosztás, felelősségtudat stb.).

A hatékony tanulás képességeinek – így a természetismeret tanulási képességeinek is – biztosítani kell, hogy a tanulók **ismereteiket alkalmazzák, segítve ezzel a mindennapi élet problémáinak, akadályainak leküzdését.**

7. ÉVFOLYAM

Heti óraszám: 1,5 óra

Éves óraszám: 55 óra

Témakör	Témakör feldolgozására javasolt óraszám
1.Év eleji ismétlés	2
2. Afrika	5
3. Ausztrália és Óceánia	1
4. Amerika	14
5. Ázsia	16
6. Európa	17

A javasolt óraszámok magukban foglalják az ismétlésre, összefoglalásra, gyakorlásra, ellenőrzésre, kísérletek-vizsgálatok végzésére és kiegészítő anyagok feldolgozására fordítható órákat is.

Témakör	Követelmények, tartalmak	Kulcskompetenciák	Kiemelt fejlesztési feladatok
Afrika	Afrika fekvése, határai, felszíne Afrika éghajlata és vizei Afrika lakossága, országai Afrika gazdasága, fontosabb országai	Anyanyelvi kompetencia: tájak, országok, kultúrák szóbeli bemutatása Idegen nyelvi kompetencia: idegen topográfiai nevek Matematikai kompetencia: táblázatok számadataiban grafikonokból történő tájékozódás Szociális kompetencia: különböző kultúrák elfogadása Természettudományos kompetencia: az erőforrásokkal való ésszerű gazdálkodás gazdasági hatásai Vállalkozói kompetencia: volt afrikai gyarmatbirodalmak hatása az anyaország gazdaságára	<i>Hon és népismeret</i> <i>Környezettudatosságra nevelés</i> <i>Gazdasági ismeretek</i> <i>Tanulás tanítása</i>

Ausztrália és Óceánia	Ausztrália és Óceánia természeti adottságai Ausztrália gazdasága	Természettudományos kompetencia: élőlények sajátos testfelépítése Idegen nyelvi kompetencia: idegen topográfiai nevek	<i>Hon és népismeret</i> <i>Környezettudatosságra nevelés</i> <i>Gazdasági ismeretek</i> <i>Tanulás tanítása</i>
Amerika	Amerika földrajzi fekvése, határai, felszíne Amerika természeti adottságai Észak-Amerika országai, népei Az Amerikai Egyesült Államok Latin-Amerika Sarkvidékek	Vállalkozói kompetencia: konkvisztárdorok szerepe Idegen nyelvi kompetencia: idegen topográfiai nevek Digitális kompetencia: információk gyűjtése internet használatával, amerikai országokról, nevezetességekről, hírességekről Szociális kompetencia: más kultúrájú népek más népcsoportok elfogadása	<i>Hatékony önálló tanulás fejlesztése</i> kiselőadások tartása által <i>Gazdasági ismeretek:</i> gazdasági adatok elemzése Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés: amerikai Függetlenségi Nyilatkozat, függetlenségi háborúk kapcsán
Ázsia	Ázsia földrajzi fekvése, határai, felszíne Ázsia lakossága és országai Kína India Japán, a „felkelő nap országa” Kelet-és Délkelet Ázsia újonnan iparosodó országai Izrael és a délnyugat-ázsiai arab államok	Idegen nyelvi kompetencia: idegen topográfiai nevek Vállalkozói kompetencia: nagy földrajzi felfedezések szerepe Digitális kompetencia: információk gyűjtése internet használatával, országokról, nevezetességekről, hírességekről Szociális kompetencia: más kultúrájú népek más népcsoportok elfogadása,	<i>Demokráciára nevelés:</i> eltérő társadalmi berendezkedések hátrányai <i>Hon és népismeret</i> <i>Környezettudatosságra nevelés</i> <i>Gazdasági ismeretek</i> <i>Tanulás tanítása</i>

<p>Európa</p>	<p>Európa fekvése, határai, felszíne Európa természeti adottságai Európa lakossága Észak-Európa természeti adottságai Észak-Európa gazdasága, országai Nagy-Britannia természeti adottságai és gazdasága Benelux államok Franciaország természeti adottságai és gazdasága Dél-Európa tájai, természeti adottságai Dél-Európa országai Kelet-Európa országai</p>	<p>Idegen nyelvi kompetencia: idegen topográfiai nevek Vállalkozói kompetencia: Amerikába kivándorolt tudósaink élettörténete Digitális kompetencia: információk gyűjtése internet használatával, országokról, nevezetességekről, hírességekről, powerpointos bemutatók készítése országokról Szociális kompetencia: különböző nemzetiségek elfogadása Demokráciára nevelés: európai társadalmak berendezkedése</p>	<p><i>Európai azonosságtudat fejlesztése:</i> ismeretek az Európai Unióról <i>Tanulás tanítása:</i> projekt munka készítése csoportban <i>Hon és népismeret</i> <i>Környezettudatosságra nevelés</i> <i>Gazdasági ismeretek</i></p>
----------------------	---	---	--

A továbbhaladás feltételei

- Legyenek képesek az egyes kontinensek földrajzi jellemzőit bemutató képek, ábrák, adatsorok elemzésére!
- Mutassanak be megadott szempontok alapján kontinenseket, fontosabb országokat, tipikus tájakat!
- Ismerjék föl a természeti és társadalmi környezet alapvető összefüggéseit!
- Használjanak térképi információkat a földrajzi jellemzésekhez!
- Tudjanak térképen elhelyezni az egyes témákhoz kapcsolódó topográfiai fogalmakat!

8. ÉVFOLYAM

Heti óraszám: 1, 5 óra

Éves óraszám: 55 óra

Témakör	Témakör feldolgozására javasolt óraszám
1. Év eleji ismétlés	2
2. Közép-Európa	13
3. Magyarország	33
4. Magyarország és az Európai Unió	5
5.Év végi összefoglalás	2

Témakör	Követelmények, tartalmak	Kulcs-kompetenciák	Kiemelt fejlesztési feladatok
Közép-Európa	Közép-Európa természeti adottságai Németország Lengyelország Az Alpok Az Alpok országai Csehország A Kárpátok Szlovákia Románia	Anyanyelvi kompetencia: topográfiai nevek Idegen nyelvi kompetencia: idegen topográfiai nevek Matematikai kompetencia: táblázatok számadataiban grafikonokból történő tájékozódás Digitális kompetencia: információk gyűjtése internet használatával, országokról, nevezetességekről, hírességekről, powerpointos bemutatók készítése országokról Szociális kompetencia: különböző nemzetiségek elfogadása Vállalkozói kompetencia: európai vállalatok sikertörténete	Európai azonosságtudat fejlesztése: más Európai Unió tagállamok megismerése által Hon és népismeret Környezettudatosságra nevelés Gazdasági ismeretek
Magyarország	Magyarország éghajlata Magyarország vizei Állóvizeink, vízgazdálkodásunk Magyarország természetes	Anyanyelvi kompetencia: topográfiai nevek Matematikai kompetencia: táblázatok számadataiban grafikonokból történő	Európai azonosságtudat fejlesztése: Európai Unió csatlakozásunk megismerése Hon és népismeret Környezettudatosságra nevelés

	növényzete, állatvilága, talaja Magyarország népessége Magyarország nagyfajainak természeti adottságai és gazdasága Budapest és környéke Magyarország kereskedelme Magyarország idegenforgalma Településeink	tájékozódás Szociális kompetencia: különböző magyarországi nemzetiségek, etnikumok elfogadása Digitális kompetencia: információk gyűjtése internet használatával, nevezetességekről, hírességekről, power - pointos bemutatók készítése országunkról Vállalkozói kompetencia: magyar vállalatok, vállalkozások története	Gazdasági ismeretek
Magyar- ország és az Európai Unió	Az Európai Unió a világgazdaság egyik centruma Magyarország az Európai Unióban Magyarország régiói	Vállalkozói kompetencia: vállalkozási és pályázati lehetőségek az EU-n belül Digitális kompetencia: információk gyűjtése az EU-ról, videofilm megtekintése Szociális kompetencia: különböző nemzetiségek elfogadása	Európai azonosságtudat fejlesztése

A továbbhaladás feltételei

A tanulók:

- ismerjék fel a természeti adottságok és a társadalmi tényezők szerepét Közép-Európa országainak életében,
- tudják Magyarország tájainak jellemzőit ismertetni térképi információk segítségével,
- ismerjék hazánk környezeti értékeit, főbb környezetvédelmi intézkedéseit, céljait,
- legyenek képesek önálló információgyűjtésre, s ezek feldolgozására megadott szempontok alapján tanári irányítással,
- megfelelő topográfiai ismeretekkel rendelkezzenek, határozzák és fogalmazzák meg a topográfiai fogalmak földrajzi fekvését!